

MILJÖ- OCH KONSUMENTNÄMNDEN VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2017

VÄSTERÅS STAD

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	3
Miljö- och konsumentnämndens ansvarsområde	4
Verksamhetens utveckling	6
Avstämning av mål, resultat och effekter	8
Uppföljning av program för personer med funktionsnedsättning	10
Mål och målopplifllnad	11
Medarbetare	29
Ekonomisk översikt	30

Inledning

Miljö- och konsumentnämnden är stadens myndighet inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Genom miljö- och hälsoskyddsförvaltningen bedrivs ett omfattande tillsyns- och informationsarbete inom bland annat hälsoskydd, miljöskydd, förorenade områden, kemikalier, renhållning/avfall, livsmedel, smittskydd, tobak och receptfria läkemedel. Dessutom har nämnden ansvar för stadens konsumentjuridiska rådgivning.

Miljö- och konsumentnämndens verksamhet prioriteras utifrån nationella och regionala mål samt Västerås stads program, policies, planer och riktlinjer.

Tillsyn och kontroll koncentreras till de insatser som ger störst miljö- eller

hälsnytta och därmed bästa möjliga utnyttjande av de resurser som förvaltningen förfogar över. Dessutom prövas och utvecklas nya arbetssätt i tillsynsarbetet. För att ytterligare effektivisera och förbättra verksamheten bedrivs ett strukturerat kvalitetsarbete.

Miljö- och konsumentnämnden har uppnått ett positivt ekonomiskt resultat för 2017. Personalkostnaderna blev lägre än budgeterat på grund av vakanser under andra halvåret som inte kunde bemannas före årsskiftet. Förvaltningen hade också budgeterat för ett nytt verksamhetssystem men upphandlingen har skjutits fram till 2018.

Marianne Lidman Hägnesten,
direktör

Anna Thunell, ordförande
miljö- och konsumentnämnden

Miljö- och konsumentnämndens ansvarsområde

Miljö- och konsumentnämnden är stadens myndighet inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Genom miljö- och hälsoskyddsförvaltningen bedrivs ett omfattande tillsyns- och informationsarbete inom följande verksamhetsområden:

- hälsoskydd
- miljöskydd
- förorenade områden
- kemikalier
- renhållning/avfall
- livsmedel
- smittskydd
- strålskydd
- receptfria läkemedel
- tobak och e-cigarett

Nämnden erbjuder dessutom konsumentjuridisk rådgivning.

Nämnden medverkar aktivt i samhällsplaneringen genom deltagande i interna styr- och projektgrupper och som remissinstans i plan- och bygglovsärenden.

VISION

En god livsmiljö – vår drivkraft

VERKSAMHETSIDÉ

Miljö- och konsumentnämnden ska med stöd av lagstiftningen skydda människors hälsa och miljön i Västerås. Vår uppgift är att bidra till ett hållbart Västerås, trygga livsmedel samt värna om konsumenternas intressen. Vårt arbete styrs av nationella mål samt stadens program, policies, planer och riktlinjer.

OMVÄRLDSANALYS

Nämndens verksamhet är till stor del styrd av lagar med följdförfattningar. Det är 14 centrala, statliga myndigheter som verkar inom miljö- och konsumentnämndens område. Det innebär att det ofta kommer nya föreskrifter och riktlinjer för miljö- och hälsoskyddsområdet. Eftersom de områden nämnden verkar inom till stor del styrs av EU-lagstiftning sker det kontinuerligt förändringar vilket nämnden med förvaltning måste ha beredskap för.

Bostadsbyggande

Eftersom alla prognoser tyder på att det fortsatt kommer att vara ett stort tryck på bostadsbyggandet i Västerås innebär det att den förstärkning av de personella resurserna som förvaltningen har gjort för att kunna delta i stadens planarbete behövs även under de kommande åren. En förutsättning för att bostadsbyggnadsprocessen ska kunna genomföras så snabbt som möjligt är att berörda förvaltningar kan delta i projektgrupper och där bidra med sina olika kompetenser. En annan viktig fråga för miljö- och hälsoskyddsförvaltningen är att prioritera handläggning av ärenden kopplade till exploatering där mark eller byggnader är förorenade.

Vatten

Vattendirektivet som infördes för några år sedan har kommit att få en allt större betydelse för kommunen. Stadens vattenplan är en av flera handlingsplaner som är knutna till Västerås stads miljöprogram, och ett flertal mål och åtgärder i vattenplanen berör direkt miljö- och hälsoskyddsförvaltningens arbete. I december 2016 fattade Vattenmyndigheten beslut om nya åtgärdsprogram, förvaltningsplaner och miljökvalitetsnormer. Under 2017 har förvaltningen börjat planera för de tillsynsområden som

pekas ut i det nya åtgärdsprogrammet. Det är flera åtgärder som ska genomföras av kommunerna. Bland annat ska det ske en ökad tillsyn av gödselhantering från hästverksamheter. Även tillsyn av enskilda avlopp lyfts som ett prioriterat område. Fler tekniskt avancerade anläggningar medför ett större behov av tillsyn.

Livsmedel

Regeringen har uttalat att det ska bli lättare för företagen att följa kraven för livsmedelshandling. Samtidigt är hårda krav nödvändiga för att skydda konsumenterna, men kraven ska ställas så att företagen förstår regelverken och kan använda sin kraft till att utveckla sina verksamheter. Regeringen har också lyft vikten av att livsmedelskontrollen fortsätter att arbeta för att ta hand om matfusket. Nya operativa mål har beslutats för livsmedelskontrollen. De finns i den nationella kontrollplanen och utgår från effektmål inom fyra fokusområden, säkert dricksvatten, mikrobiologiska risker, kemiska risker och säkerställa information i livsmedelskedjan. Förvaltningen måste därmed anpassa verksamhetsplanen så att de nya operativa målen följs.

Nya kanaler för försäljning, reklam och opinionsbildning försvårar nämndens uppdrag. En bransch som omsätter mycket pengar är till exempel försäljning av kosttillskott, vilket ofta sker via internet. Ett ökat fokus på fusk och bedrägeri ställer nya krav på hur kontrollen ska bedrivas och hur denna typ av kontroll ska finansieras. Kontroll av livsmedelsfusk kan vara mycket resurskrävande.

Regionala diskussioner om dricksvattenförsörjning och reservvatten pågår.

Klimatförändringar kan komma att påverka dricksvattenförsörjningen. Den torra sommaren 2017 med lågt grundvatten skapade problem med vattentillgång i en del enskilda vattentäkter.

Miljöfarlig verksamhet

För att få en större total miljöeffekt behöver den traditionella tillsynen av anmälnings- och tillståndspliktiga företag utökas med mer tillsyn av små företag och privatpersoner. Tillsynen behöver då anpassas till att dessa normalt har ett större informations- och utbildningsbehov. Förvaltningen behöver också nå dem som har andra språk än svenska som sitt modersmål. Nya tillsynsmetoder för att nå denna grupp och omprioritering av resurser för att få tid behövs.

Förvaltningen ser en trend med flera nya företag som sysslar med avfallshantering på olika sätt. Avfallshierarkin har förts in i 2 kap miljöbalken vilket visar på vikten av en bättre avfallshantering mot en cirkulär ekonomi. Tillsynsbehovet över avfallsverksamheter bedöms öka. En trend är att olika typer av avfall klassas om till nya användningsområden. Det är ofta en svår bedömning att avgöra om ett avfall i nästa skede blir en produkt. Tillsynsvägledning kommer att behövas då det innebär att helt olika lagstiftningar ska tillämpas i tillsynen. En gemensam avfallsplan för hela Vafab-regionen ska tas fram under de kommande åren vilket sannolikt kommer att påverka förvaltningens arbete.

Industriutsläppsdirektivet, IED innebär att nya krav på vissa miljöfarliga verksamheter har börjat omsättas i praktiken genom att BAT-slutsatser (Best Available Technology) har beslutats inom EU. Det kommer fortsatt att krävas utbildning samt implementering i tillsynen.

Tobak

Det finns ett aktuellt förslag om att införa tillståndsplikt för tobaksförsäljning. Beslut ska komma under våren 2018. Det skulle innebära ett merarbete för nämnden samtidigt som det skulle underlätta kontrollen av oseriösa handlare.

Konsumtion

I takt med att det kommer nya varor och tjänster hinner inte lagstiftningen inte alltid med. Samtidigt kommer det nya arenor för handel med oklar juridisk status.

Konsumtionsmönstren har också ändrats så att "slit och släng" har ersatts av "köp och släng". Många varor är av så dålig kvalitet och så billiga att många konsumenter inte ens bryr sig om att de går sönder efter några månader. Andra konsumenter blir istället besvikna och förgäddade när varorna de köpt inte ens är tillverkade för att hålla under den treåriga reklamationsperioden. Vi ser ett mönster av allt fler reklamationer av exempelvis billig elektronik och billiga mopeder av dålig kvalitet. Det finns risk för att en lägre kvalitet på sikt kommer att medföra lägre produktsäkerhet.

Det är idag enklare än någonsin för svenska konsumenter att handla från internetbutiker utanför EU. Det innebär att de får ett betydligt sämre konsumentskydd. Då gäller oftast inte svensk lag och när svensk lag ändå gäller finns ingen rimlig möjlighet för konsumenten att driva ärendet rättsligt. Förvaltningen ser en trend av att fler konsumenter får hänvisas till Konsument Europa och också fler konsumenter som vill reklamera varor som de köpt från exempelvis Kina, vilket är svårt.

Undersökningar pekar mot att den uppväxande generationen konsumenter både kommer att vara mer intresserade av att deras konsumtion skall vara hållbar och miljövänlig samtidigt som de kommer att genomföra långt fler transaktioner per år än föräldragenerationen. Etisk produktion tar fler marknadsandelar varje år och medvetenheten kring vad olika produktmärkningar står för ökar hos konsumenter av alla åldrar.

Radon

Kravet på att årsmedelvärdet för radonstrålning inte får överstiga 200 Bq/m³ i bostäder i Sverige ligger kvar. Inom EU finns det antydningar på att riktvärdet borde sänkas till 100 Bq/m³, men troligtvis kommer det inte att bli någon sänkning av årsmedelvärdet under de närmaste åren. Vid försäljning av bostäder, ska en energideklaration utföras av en oberoende expert. I energideklarationen framgår det även om det har utförts några radonmätningar och resultatet av dessa. Detta synliggör radonmätningar och borde ha en positiv effekt på radonvärdena.

Strålskydd

Förslag på nya föreskrifter om strålbehandling har varit ute på remiss på kommunerna under våren 2017. Förändringarna i föreskrifterna handlar främst om att verksamheter som utför kosmetiska exponeringar måste anmäla sin verksamhet till kommunen, som tar över tillsynsansvaret från Strålsäkerhetsmyndigheten, samt upprätta program för egenkontroll. Myndigheten föreslår också att reglerna för krämer som används vid solarieisolning ändras i solarieföreskrifterna.

Verksamhetens utveckling

ÅRETS VIKTIGA HÄNDELSER

I mars installerades ett uppgraderat verksamhetssystem på miljö- och hälsoskyddsförvaltningen. Målet är en helt digital handläggning och möjlighet att utveckla digitala tjänster. Arbetet med införandet har pågått hela året och krävt stora personella resurser.

Planeringen inför bostadsbyggande har varit intensiv även under 2017 vilket har haft betydelse för miljö- och konsumentnämndens prioriteringar. Medarbetare från miljö- och hälsoskyddsförvaltningen deltar i projektgrupper för både detalj- och översiktsplaner samt svarar på bygglovsremisser och frågor om förhandsbesked från byggnadsnämnden. Dessutom deltar förvaltningen i beredningsgruppens arbete där de flesta förfrågningar om tänkt byggnation hanteras.

Under året genomfördes ett antal informationsinsatser med koppling till EU-projektet NonHazCity och förvaltningens kemikaliearbete. Projektet NonHazCity pågår under 2016-2019 och är ett samarbete mellan sju olika länder inom EU. Projektet innehåller två delar; Kemikaliesmarta hem och Spola båtbottnfärgen. Projekten pre-

senterades i en gemensam utställning om stadens EU-projekt i december i samband med kommunfullmäktige. Inom projektet Kemikaliesmarta hem har förvaltningen gjort hembesök hos fem hushåll för att ge tips och råd om kemikaliesmarta varor och produkter.

Kopplat till NonHazCity genomförde miljö- och hälsoskyddsförvaltningen under maj månad en informationsinsats riktad till båtägare, båtklubbar, marinor samt företag som säljer båtbottnfärger. Representanter från förvaltningen fanns på plats vid båtupställningsplatsen vid Lögarängen och informerade om tillåtna båtbottnfärger under sjösättningen. Dessutom besökte förvaltningen Lövudden vid båtupptagningen i september. Det är tydligt att all information riktad till båtägare och butiker som säljer båtbottnfärg har gett resultat. Allt fler väljer de betydligt mindre skadliga insjöfärgerna och många målar inte sin plastbåt alls.

Informationsfilmen om biocider i kläder som förvaltningen tog fram i slutet av 2016 visades på SF-biografen i två månader under vintern samt ytterligare två månader under sommaren 2017. För

tredje året fortsatte även samarbetet med VafabMiljö om att minska avfallet och öka den hållbara konsumtionen med återkommande visning av film på bio från Avfall Sverige. För tredje året deltog också förvaltningen med egen mässmonter på årets Brunby lantbruksdagar med information om bland annat avlopp, lantbruk och konsumentfrågor.

Annonseringen minskade i traditionella medier (papperstidning) och ökade i digitala kanaler. Även antalet pressmeddelande minskade och ersattes med publicering i stadens sociala kanaler. Förvaltningen deltog i en nationell kampanj om vedeldningens miljöpåverkan.

För att säkerställa kontinuitet och kvalitet i mätningarna av utomhusluft har Västerås i början av året installerat en ny mätutrustning på Melkerorget som ska trygga att staden uppfyller de krav som finns för mätning. Tjänsten innebär också att mätdata når medborgarna i realtid via webben. En länk till detta finns på Västerås stads hemsida.

I det nya näringslivsprogrammet anges att Västerås stad ska vara mer aktiv när det gäller företagsetableringar. Miljö- och

hälsoskyddsförvaltningen är en av de verksamheter som är aktiva i lotsfunktionen som införts för att stödja nya företagare. Förvaltningen har fått både Amazons och Northvolts tillståndsansökningar på remiss under året.

Under sommaren deltog förvaltningen i ett länsprojekt, Tillsyn av tekniskt avancerade avloppsanläggningar. Projektet syftade till att undersöka statusen på avloppsanläggningar med stort skötselbehov. Av de 50 anläggningar som besiktades var 16 bristfälliga, det vill säga 32 procent av de undersökta anläggningarna fungerade inte tillfredställande. Resultatet visar på behovet av fortsatt tillsyn på dessa anläggningar.

Västerås är en diplomerad Fairtrade City och miljö- och konsumentnämnden ska enligt beslut i kommunstyrelsen bidra med en projektledare och driva arbetet framåt. Projektledaren har under året varit värd för möten, studiebesök och informationsevent samt hållit i ett sommarprojekt tillsammans med sommarjobbbara från kommunen.

Vårt revisionsutbyte inom livsmedelskontrollen mellan Stockholm, Örebro och Västerås har fortsatt. Västerås reviderade behovsutredning och kontrollplan i Örebro under hösten och Stockholm ska utföra en revision av avvikelshantering i Västerås i början av 2018. Resultatet från revisionerna blir sedan underlag för vidareutveckling av verksamheten.

KVALITETSUTVECKLING

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har ett integrerat ledningssystem för kvalitet, miljö och arbetsmiljö. Inom ramen för ledningssystemet sker ett kontinuerligt förbättringsarbete i syfte att hitta förenklingar och effektiviseringar i verksamheten. Den största miljöpåverkan från miljö- och hälsoskyddsförvaltningens verksamhet sker genom konsekvenserna av de beslut som nämnden fattar, det vill säga de indirekta miljöaspekterna. Genom en tydlig verksamhetsstyrning inom ramen för ledningssystemet säkras att besluten går i rätt riktning och därmed bidrar till en hållbar utveckling i Västerås.

För att säkerställa att syftet med näm-

dens tillsyn och kontroll uppfylls arbetar förvaltningen på att ständigt förbättra metodiken. En viktig del i detta arbete är att på olika sätt verifiera att företagens rutiner också följs i det dagliga arbetet. Detta gäller inom alla områden, inte minst inom livsmedelskontrollen.

Under året har ett grupporienterat arbetsätt fortsatt att utvecklas, där arbetsgrupperna själva stöttar varandra och driver arbetet framåt. Arbetsättet har under det senaste året visat mycket gott resultat. Det har förutom ökad effektivitet även gett bättre samarbete och bättre inblick i varandras arbete.

Under året infördes en ny taxa som innebär att flera verksamhetsgrupper skulle inventeras och därefter riskklassas enligt den nya taxan. Det gäller idrottsanläggningar, vårdboenden, större fastighetsägare, bilvårdsanläggningar, större växtodlare samt golfbanor. Totalt har antalet tillsynsobjekt med fast årlig tillsynsavgift ökat med cirka 215 objekt.

En noggrann översyn av alla rutiner och mallar kopplade till verksamhetssystemet har skett i samband med övergången. Vid översyn av mallarna arbetar förvaltningen också med klarspråk för att göra texterna mer lättillgängliga. Klarspraksarbetet ingår numera i det löpande utvecklingsarbetet och fortsatte under året med en omfattande genomgång av mallar och dokument.

FRAMÅTBlick

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen arbetar inom ett brett område och tillsynsansvaret tenderar att öka för varje år. Nämndens ambition är att arbeta mer förebyggande och på så sätt undvika miljö- och hälsoproblem i framtiden. Detta innebär att det är nödvändigt att lägga upp långsiktiga strategier för tillsyn och övrigt arbete. Förvaltningen prioriterar verksamheten utifrån nationella, regionala och lokala miljömål. Under 2017 har förvaltningen arbetat vidare på den behovsutredning som har tagits fram utifrån kraven i miljö- och livsmedelslagstiftningen. I utredningen visas det samlade tillsynsbehovet och kan jämföras med tillgängliga resurser.

Förvaltningen planerar för att det även under 2018 kommer att vara ett högt tryck på bostadsbyggandet. Skärpningar i flera lagstiftningar och tillämpningar som ingår i nämndens ansvarsområde har också aviserats, bland annat inom tobakstillning och vattenförvaltning.

STYRANDE DOKUMENT

Miljö- och konsumentnämndens verksamhet prioriteras utifrån nationella och regionala mål samt Västerås stads program, planer och riktlinjer.

Tillsyn och kontroll koncentreras till de insatser som ger störst miljö- eller hälsoytta och därmed bästa möjliga utnyttjande av de resurser som förvaltningen förfogar över. Dessutom prövas och utvecklas nya arbetsätt i tillsynsarbetet. För att ytterligare effektivisera och förbättra verksamheten bedrivs ett strukturerat kvalitetsarbete.

Miljö- och konsumentnämndens grunduppdrag utgår från den lagstiftning som finns inom miljö- och hälsoskydd, livsmedel och konsumentjuridik. Till det kommer de centrala myndigheternas krav inom olika tillsynsområden. De flesta styrande dokument i staden som berör nämndens tillsynsarbete kan sorteras under miljöprogrammet. Nämnden har projektledaransvaret för handlingsplanen för utomhusluft, kemikaliehandlingsplanen samt handlingsplanen för radon. Förutom att arbeta med egna åtgärder utifrån dessa planer, samordnar förvaltningen också stadens arbete. Ett annat viktigt styrande dokument för miljö- och konsumentnämndens verksamhet är Västerås översiktsplan som reviderades under 2017. Övriga styrande dokument som är relevanta för nämnden arbetas in i förvaltningens kvalitetsarbete.

Avstämning av mål, resultat och effekter

STYRKORT KUND

Kritiska framgångsfaktorer: Verksamheterna är nöjda med vår service och vårt bemötande

Indikator: Nöjdhetsindex, NKI

Styrtal: 75

Resultat jan-aug 2017: Miljö- och hälsoskydd, 74 samt livsmedelskontroll, 79

Värt att notera är att för det enskilda serviceområdet Bemötande blev resultaten 83 respektive 82.

STYRKORT KVALITET

Kritiska framgångsfaktorer:

Verksamheterna ska få riskbaserad tillsyn

Indikator: Andel genomförd tillsyn av planerad enligt verksamhetsplan för verksamheter med årlig avgift

Styrtal: 100 %

Resultat 2017: 88 %

STYRKORT EKONOMI

Kritiska framgångsfaktorer:

Kostnadseffektiva inköp

Indikator: Andel "tummen upp" inköp i VIP (anbudsprodukter)

Styrtal: 95 %

Resultat 2017: 89 %

STYRKORT MEDARBETARE

Kritiska framgångsfaktorer: Vi har engagerade medarbetare som kan utvecklas i arbetet

Indikatorer:

- Hållbart medarbetarengagemang
- Delindex ledarskap

Styrtal:

- 80
- 78

Resultat 2017:

- 79
- 73

STRATEGISKA UTVECKLINGSSOMRÅDEN

Kraftsamling för att stärka den sociala hållbarheten

Folkhälsofrågorna är en viktig del av den sociala hållbarheten. Det kan till exempel handla om hälsosamma bostäder och rökning hos unga, vilka är tillsynsområden som nämnden ansvarar för. Bostadsklagomål tar en anseelig del av förvaltningens personella resurser. De flesta klagomålen från boende handlar om ventilation, temperatur och buller. Det är viktigt att man som hyresgäst har möjlighet att få hjälp om det finns problem med bostaden. För att minska risken för att det uppkommer problem i boendemiljöer i framtiden är det viktigt med samarbete i staden och med byggherrarna. Förvaltningen upplever att lyhördheten för folkhälsofrågor har ökat under senare år även om det ibland kan vara svårt att hitta riktigt bra lösningar i samband med nybyggnation i befintliga områden. Förvaltningen vill aktivt undvika att det skapas nya "miljonprogramsområden".

Inom förvaltningen finns stadens konsumentjuridiska rådgivning. Verksamheten bedriver ett omfattande förebyggande arbete med till exempel föreläsningar inriktade på sårbara och utsatta konsumentgrupper. I början av året arrangerade konsumentjuridisk rådgivning i samarbete med AMA Arbetsmarknad "Ekonomismart". Ekonomismart är en utbildning som hjälper unga vuxna att bli mer medvetna konsumenter, att lära sig göra aktiva val, identifiera risker och skaffa sig verktyg för en hållbar privatekonomi genom livet. Förvaltningen har även samverkat med bland annat Röda Korset för att introducera nyanlända i svenskt arbetsliv.

Nämnden har ansvar för arbetet med Västerås Fairtrade City.

Sammanhållen satsning på vår fysiska livsmiljö

Att arbeta tvärssektoriellt i arbets- och projektgrupper i staden är viktigt för en effektiv fysisk planering. Genom att de olika förvaltningarna har chans att diskutera förutsättningarna för byggnationen

tidigt i planeringsprocessen underlättar det att snabbare nå ett bra slutresultat.

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har prioriterat om i verksamheten för att kunna avsätta mer resurser för att kunna delta i aktuella projektgrupper för översikts- och detaljplaner. Exploatering i förorenade områden innebär mycket arbete. Exploateringsärenden prioriteras idag på bekostnad av annan tillsyn inom förorenade områden.

Höjd kunskaps- och kompetensnivå i Västerås

Våra konsumentjuridiska rådgivare har föreläsningar på gymnasienivå om konsumenträtt och privatekonomi. Nämnden har också uppdrag bland annat utifrån Västerås stads kemikaliehandlingsplan och Avfallsplanen att genomföra informationsinsatser av olika slag. Som ett led i vår tillsyn håller förvaltningen, i mån av tid, utbildningar riktade till företag och andra verksamheter. Under 2017 erbjöds till exempel alla större fastighetsägare i Västerås utbildning i egenkontroll.

Nämndens tillsyn på skolor och förskolor handlar om att eleverna ska få en bra fysisk skolmiljö så att de kan tillägna sig skolundervisningen. Områden som granskas i hälsoskyddstillsynen är bland annat ventilation och städning.

Kraftsamling för att minska miljö- och klimatpåverkan

Nämndens tillsyn har stor betydelse för att minska miljö- och klimatpåverkan. Tillsyn och kontroll koncentreras till de insatser som ger störst miljö- eller hälsonyttan och därmed bästa möjliga utnyttjande av de resurser som förvaltningen förfogar över.

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen vill vara ett miljöföredöme och arbetar för att minska miljöbelastningen från verksamheten genom sparsamhet vad gäller vår resursförbrukning. Som exempel kan nämnas att förvaltningen enbart har el- och gasbilar.

STYRKORT Kund

Miljö- och konsumentnämnden ska vara förtroendeingivande, ge god service och leverera en likvärdig, rättssäker, effektiv och ändamålsenlig tillsyn. Målet är att företagen ska ha tilltro till nämndens tillsyn och uppleva den som meningsfull.

För styrkortet inom området Kund används Nöjdkundindex som indikator med styrtalet 75. Från och med 2017 har indexet för miljö- och konsumentnämndens verksamhet delats upp i miljö- och hälsoskydd samt livsmedelskontroll. För att upprätthålla ett högt Nöjdkundindex har förvaltningen arbetat utifrån Västerås stads värdegrund. Förvaltningen anlät servicepartner som genomförde en tvådagars utbildning för hela personalen om bemötande och servicefrågor. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har deltagit aktivt i funktionen för företagslots samt lagt ned mycket resurser på bland annat Northvolts etablering för att kunna möta företagens förväntningar. Ett omfattande klarspråksarbete med genomgång av förvaltningens mallar och andra dokument har också genomförts.

De flesta företag nämnden har tillsyn över får årliga kontroller vilket leder till att samma företag kan få enkäter minst en gång per år. Detta kan på sikt leda till en lägre svarsfrekvens.

Kvalitet

För styrkortet inom området Kvalitet mäts andelen genomförd tillsyn utifrån nämndens verksamhetsplan. Det är viktigt att alla verksamheter som betalar årlig tillsynsavgift får inspektioner med det intervall de ska ha enligt taxan. Resultatet för 2017 var 88 procent. Omprioriteringar har fått genomföras, framförallt beroende på det ökade bostadsbyggandet, vilket har påverkat förvaltningens tillsyn. Under 2017 har förvaltningens verksamhetssystem konverterats till en helt ny version vilket tagit mycket tid. Dessutom har det funnits vakanser under andra halvåret som inte har gått att tillsätta.

Ekonomi

För att styra mot anbudstrohet när det gäller inköp har miljö- och konsumentnämnden valt att mäta andelen inköpta anbudsprodukter, "tummen upp", i VIP. Under 2017 var andelen inköpta anbudsprodukter i VIP 89 procent. I vissa fall kan valet av anbudsprodukter hamna i konflikt med valet av miljömärkta varor vilket påverkar resultatet. Förvaltningen kommer att undersöka om det även finns andra förklaringar till att målet inte nåddes.

Medarbetare

På grund av att medarbetarenkäten har förändrats har förvaltningen valt de nya indikatorer som är kopplade till koncernen Västerås stads indikatorer. Under 2017 genomfördes förändringar i förvaltningens ledning vilket kan ha påverkat resultatet. Ledningen arbetar vidare med medarbetarenkätens resultat på respektive enhet under början av 2018 för att sätta upp mål för arbetsmiljöarbetet.

Följekort

Miljö- och konsumentnämnden tar årligen fram en detaljerad verksamhetsplan där årets planerade aktiviteter specificeras. Verksamhetsplanen för 2017 är uppdelad på ett 90-tal aktiviteter. Eftersom inriktningen på tillsynen varierar mellan olika år blir uppföljningstalen olika och inte möjliga att jämföra mellan åren. I verksamhetsplanen finns en tydlig koppling till stadens övergripande planer och program. Dessutom syns kopplingen till nationella mål inom varje område. Aktiviteterna följs upp efter varje tertiäl för att tidigt identifiera eventuella avvikelser som kan medföra behov av omprioriteringar.

Som underlag för tillsynen tar miljö- och hälsoskyddsförvaltningen fram behovsutredningar för de olika tillsynsområdena. Dessa är obligatoriska enligt miljöbalken och livsmedelslagen och ska beslutas av nämnden. Under 2016 gjordes en större revidering och omarbetning av behovsutredningen så att den blir ännu tydligare vilka prioriteringar som behövs och vilka resurser det kommer att kräva.

Det finns jämförelsetal för antalet livsmedelsinspektioner på nationell nivå. Dessa redovisas dock inte förrän i juni 2018. De centrala tillsynsmyndigheterna inom miljöbalkens område håller på att ta fram en modell för årlig rapportering från tillsynsmyndigheterna som ska ligga till grund för nationella jämförelsetal även inom miljötillsynen.

Uppföljning av program för personer med funktionsnedsättning

Samhället ska utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet. Västerås ska vara en hållbar stad där alla behövs och alla får goda möjligheter att utveckla sina liv. Verksamheten i Västerås ska präglas av mångfald och respekt för varje individs unika värde.

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen arbetar sedan flera år med klarspråk för att alla medborgare ska kunna ta till sig information, skrivelser och beslut. Under 2017 klarspråksgranskades samtliga

beslutsmallar innan de fördes in i det nya verksamhetssystemet.

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningens lokaler är tillgängliga för rullstolsburna och ett sammanträdesrum är utrustat med hörslina.

Flera områden i tillsynen har också koppling till programmet för personer med funktionsnedsättning. Det gäller bland annat tillsyn enligt tobakslagen, tillsyn över skolor, förskolor, vårdboenden

och flerbostadshus samt arbetet för att förebygga höga ljudnivåer. Miljö- och konsumentnämnden är även ansvarig för övervakning av luftkvaliteten i staden. Enligt miljöbalken ska särskild hänsyn tas till känsliga grupper.

Mål och måluppfyllnad

I april 1999 antog Riksdagen 15 nationella miljö kvalitetsmål som Västerås stad, liksom alla Sveriges kommuner, ska arbeta för att uppfylla. Ett 16:e mål, om den biologiska mångfalden, antogs i november 2005. Miljö- och konsumentnämnden arbetar dessutom med egna mål inom områdena

livsmedel, smittskydd, tobak, receptfria läkemedel, konsumentjuridisk rådgivning och ständig förbättring. Miljö- och konsumentnämndens verksamhetsberättelse har därför ett upplägg som knyter an till dessa mål. I texten anges först det nationella miljö kvalitetsmålet och därefter miljö- och

konsumentnämndens mål för samma område. Därefter följer en beskrivning över måluppfyllelsen. I tabellernas sista kolumn anges kopplingen till stadens planer och program. Under 2018 kommer nämnd och förvaltning att även arbeta med målen i Agenda 2030.

1. BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- Koldioxidhalterna från fossila bränslen ska minska genom tillsyn av miljöfarliga verksamheter samt via medverkan i stadens planarbete.
- Energianvändningen ska minska i verksamheter som nämnden bedriver tillsyn över.

Verksamhetsområde	Mål 2017	Aktivitet	Måluppfyllelse	Mål och planer som berörs
Energi	Minska energianvändningen i verksamheter	Bevaka miljöfarliga verksamheters energianvändning i samband med ordinarie tillsyn	Miljöfarliga verksamheters energianvändning har lyfts i ordinarie tillsyn	Klimatprogrammet
		Delta i länsstyrelsens projekt "Incitament för energieffektivisering 2016-2019". Under 2017 fokus på förberedande utbildning och dialog	Förvaltningen har deltagit i utbildning. Projekt om energieffektivisering kommer att fortsätta 2018	

2. FRISK LUFT

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- Nämnden ska bidra till minskade utsläpp av organiska lösningsmedel, kväveoxider och partiklar till luft.
- Nämnden ska övervaka luftkvaliteten i enlighet med luftkvalitetsförordningen.

Verksamhetsområde	Mål 2017	Aktivitet	Mått på framgång	Mål och planer som berörs
Samtliga områden inom luft	Ökat samarbete i luftfrågor	Samordna stadens arbete med att genomföra handlingsplanen för utomhusluft, inklusive besvara planremisser med avseende på luftfrågor	Förvaltningen har samordnat de åtgärder som fortfarande är aktuella i nuvarande handlingsplan och även svarat på remisser med avseende på luftfrågor.	Handlingsplan för utomhusluft
		Revidera handlingsplanen för utomhusluft	På grund av omstrukturering kring processledningsgrupper inom staden har detta skjutits fram till 2018. Dock har verksamhetens beslutsunderlag tagits fram för uppdraget	
	En god kunskap om luftkvaliteten i Västerås Västeråsaren har tillgång till aktuell information om luftkvaliteten i Västerås	Mäta partiklar (PM10 och PM2,5), kvävedioxid samt organiska lösningsmedel i utomhusluft	Mätning sker kontinuerligt med den nya mätstation som finns. Mätresultaten presenteras via stadens hemsida	
		Kontinuerlig mätning av kvävedioxid i gaturum	Förutom mätning vid mätstationen har även mätning på andra platser i staden genomförts i form av passiv provtagning	
		Uppdatera och utveckla stadens emissionsdatabas	Har gjorts i den mån det går. Systemet är tekniskt avancerat och svårt att använda. Alternativa program kommer att utvärderas under 2018	

3. BARA NATURLIG FÖRSURNING

Målet var inte prioriterat 2017 men ingick delvis i löpande tillsyn och i samband med planarbete.

4. GIFTFRI MILJÖ

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- Minska användningen av kemikalier som kan hota människors hälsa och miljön eller den biologiska mångfalden i Västerås.
- Tillförseln av hälso- och miljöskadliga ämnen till Mälaren ska minska genom tillsyn av miljöfarliga verksamheter och förorenade områden.
- Förorenade mark- och vattenområden ska identifieras, undersökas och vid behov efterbehandlas eller på annat sätt skyddas så att spridning av föroreningar inte sker.

Verksamhetsområde	Mål 2017	Aktivitet	Måluppfyllelse	Mål och planer som berörs
Miljöfarliga verksamheter	Planerad och händelsestyrd tillsyn på verksamheter med fast årlig avgift. Inriktning mot drift och kontroll av utrustning, även fortsättning av kemikalieprojektet från 2016	Tillsyn av A-, B- C- och U-verksamheter med fast årlig avgift (180 verksamheter)*	Under 2017 har 174 av 178 verksamheter inspekterats. Övriga fyra besöks i början av 2018. Tillsyninriktning "kontroll av utrustning" enligt egenkontrollförordningen.	Miljöprogrammet
	Minska påverkan från miljöfarliga verksamheter	U-objekt-tillsyn med fokus på bil- och däckverkstäder. Fortsättning från 2016	37 bilverkstäder har inspekterats som planerat. Under tiden för projektet upptäcktes och inspekterades ytterligare 13 verksamheter	Stadens vattenplan och dagvattenplan
	Minska påverkan från miljöfarliga verksamheter	U-objekt-tillsyn med fokus på golfbanor	Samtliga 8 golfbanor fick tillsyn under året	Stadens kemikalie-handlingsplan
	Minska påverkan från miljöfarliga verksamheter	U-objekt-tillsyn med fokus på växtodlare	14 växtodlare fick besök under 2017. Resterande får tillsyn under 2018	
Minska användningen av farliga kemikalier i Västerås	Minska påverkan på människors hälsa genom att minska användningen av farliga kemikalier	Samordna stadens arbete med att genomföra kemikaliehandlingsplanen	Arbetet löper enligt plan	Stadens kemikalie-handlingsplan
		Genomföra ett frukostseminarium/informationsprojekt riktat till frisörer	Ett frukostseminarium för frisörer hölls i början av året.	
		Tillsyn på fem butiker som säljer hårfärgningsmedel för hemmabruk	Projektet genomfördes inte under året på grund av omprioritering och planeras nästa år	
Försäljning och användning av kemikalier	Kemiska produkter ska vara rätt märkta och säkra att använda	Tillsyn av märkning på kemiska produkter i detaljhandeln	7 butiker fick tillsynsbesök.	
		Förebygga spridning av farliga ämnen till miljön	Tillsyn av butiker som säljer träskydds-behandlat virke	6 butiker fick tillsynsbesök.

*Antalet tillsynsobjekt kan variera något under året på grund av tillkommande respektive avvecklade verksamheter.

Verksamhetsområde	Mål 2017	Aktivitet	Måluppfyllelse	Mål och planer som berörs
Minska användningen av varor som kan innehålla farliga kemikalier	Öka medvetenheten och minska mängden farliga kemikalier hos hushållen	Test Your Household, Kemikaliesmarta hem – besök hos hushåll för att ge tips och råd hur de kan bli mer kemikaliesmarta	Fem hushåll har fått besök. Uppföljande besök kommer att göras under 2018 och resultatet kommer därefter redovisas i en utställning	Stadens kemikaliehandlingsplan
Hantering av kemikalier samt utsläpp av förorenat vatten till recipient	Minska påverkan på människors hälsa och miljö genom tillsyn på alla småbåtshamnar och större båtupptagningsanläggningar.	Tillsyn av småbåtshamnar med årlig avgift sedan 2017. Inriktning på spolplattor och kontrollprogram.	Småbåtshamnarna har inventerats. Tillsyn på 6 verksamheter med inriktning spolplattor (eller annan teknik) och kontrollprogram. Parallellt har kontakt med 3 båtklubbar resulterat i att två sökt LOVA-bidrag för att ta bort båtbottnfärg och en har hittills fått det beviljat	Stadens vattenplan, handlingsplan för förorenade områden samt kemikaliehandlingsplan
	Förebygga spridning av farliga ämnen till miljön	Uppdatering av registerkorten i Ecos för cisterner. Alla cisterner ska vara besiktade eller tagna ur bruk. Påminnelse om att kontrollera cistern skickas ut där besiktningintervall går ut under 2017	Påminnelser till 55 cisternägare inför kontroll 2018 genomförd. Det återstår ca 40 cisterner där vi behöver mer information om exempelvis innehåll, volym	
Förorenade områden	Minska spridning av föroreningar och risker för människors hälsa och miljö	Ställa krav på undersökning/sanering av objekt på förvaltningens prioriteringslista och stadens handlingsplan för förorenade områden (riskklass 1 och 2) samt i samband med markarbeten och exploatering. För flera objekt behöver ansvarsutredningar göras	Undersökningar och saneringar har utförts. Under året har 6 st ansvarsutredningar tagits fram. Ca 50 efterbehandlingsanläggningar har anmälts	Stadens handlingsplan för förorenade områden
	Få bättre kunskap om risker med avseende på miljö och hälsa	Ställa krav på undersökning av markföroreningar (MIFO fas 2) på pågående bilskrotar – fortsättning från 2016	Mifo fas 2 har utförts på de tre bilskrotarna. Samtliga bedöms ha riskklass 3, måttlig risk	
		Genomföra ett utbildningstillfälle riktad till entreprenörer som jobbar med hantering av schaktmassor	Utbildning i schaktning och masshantering har skett två gånger, en på SFE, Förvaltningen för stöd, fritid och entreprenad och en för privata entreprenörer	
		Ställa krav på undersökning av markföroreningar vid nedlagda handelsträdgårdar	Underlag för prioritering av tillsynen har tagits fram och arbetet fortsätter under 2018	
		Inspektera pågående saneringsprojekt	Sju pågående saneringsprojekt har inspekterats	
Hantering av kemikalier i verksamheter	Avlägsna PCB i fastigheter	Handlägga inkomna saneringsanmälningar, påminna och följa upp inkomna åtgärdsplaner	Inkomna saneringsanmälningar och dispenser har handlagts (ca 6 st)	Stadens kemikaliehandlingsplan

Övriga händelser

- Förvaltningen har under året fortsatt att samordna stadens arbete med genomförande av Västerås stads handlingsplan för kemikalier. En uppföljning under första halvåret visade att staden ligger bra till med åtgärderna. På tillsynsidan samverkar förvaltningen med ytterligare åtta mellanstora kommuner i Mellansverige. Tillsammans genomförde miljöförvaltningarna ett projekt som riktade sig mot butiker som säljer träskyddsbehandlat virke. Övrig tillsyn inom kemikalieområdet har varit tillsyn på märkning av kemiska produkter hos butiker och inventering av småbåts-hamnar och tillsyn på spolplattor.
- Inom Östra verken har en uppdatering av ansvarsutredningen påbörjats. Comital har i samband med avveckling av sin verksamhet inom Östra verken genomfört sanering.
- Efterbehandling av metall- och oljeförorenade massor har skett inom nytt detaljplaneområde på Öster Mälarstrand. Fortsatt sanering sker i samband med byggnationer.
- För Strömsholms impregneringsanläggning är en riskbedömning genomförd samt framtida åtgärdsförslag påbörjat.
- Ett stort exploateringstryck i områden med förorenad mark medför att förvaltningen lägger allt mer resurser på frågor med koppling till förorenade områden.
- Mark- och grundvattenundersökningar har gjorts vid Stationsområdet. Området är förorenat och föroreningssituationen och hur den ska hanteras vid kommande exploatering är en angelägen fråga.
- På initiativ av förvaltningen pågår provtagning och utredning av både den tidigare och den nuvarande brandövningsplatsen för att undersöka om det finns rester av PFOS och dess nedbrytningsprodukter i mark och grundvatten.
- För Mimerområdet har ett underlag inför fortsatta och kompletterande undersökningar av föroreningssituationen gjorts. Utredningens syfte är att utreda vilka som är ansvariga för fortsatta undersökningar.

Arbete med förorenade områden

- I oljehamnsområdet har en saneringsanmälan kommit in och två ansvarsutredningar har uppdaterats.

5. SKYDDANDE OZONSKIKT

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- Den installerade mängden HCFC i kyl-, värmepumps- och klimatanläggningar ska årligen minska, jämfört med 1996 års nivå.

Under 2017 uppgraderades miljö- och hälsoskyddsförvaltningens verksamhetssystem från Ecos till Ecos 2. I mars då systemet infördes var handläggning av köldmediarapporter inte färdigutvecklat i Ecos 2. Det nya verksamhetssystemet infördes dessutom under den period som köldmediarapporterna skulle skickas in. För att få en effektiv handläggning fördes därför inte uppgifterna in i systemet, utan all handläggning skedde manuellt. Det innebär att det inte enkelt går att ut statistik för installerad mängd.

Det finns inte längre något krav på rapportering av köldmedia till Naturvårdsverket.

6. SÄKER STRÅLMILJÖ

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- Nämnden ska bevaka att västeråsarna inte utsätts för skadlig strålning.

Under året har uppföljande tillsyn utförts på solarierna. Uppföljningen omfattade bland annat förbudet att sälja solkrämer.

7. INGEN ÖVERGÖDNING

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- Utsläppen av näringsämnen till Mälaren ska minska.
- Arbetet med enskilda avlopp inom sammanhållen bebyggelse ska samordnas med planeringen för VA-utbyggnaden i staden.

Verksamhetsområde	Mål 2017	Aktivitet	Måluppfyllelse	Mål och planer som berörs
Enskilda avlopp	Minska utsläppen av näringsämnen till Mälaren.	Följa upp förbud och förbud med viten (15 stycken) enligt nämndens handlingsplan för det s.k. avloppsprojektet	Inga ärenden har handlagts efter omprioriteringar	Stadens vattenplan
		Länsprojekt "Tillsyn av tekniskt avancerade avloppsanläggningar	50 tekniskt avancerade avloppsanläggningar har inspekterats under året.	
		Tillsyn på 75 avloppsanläggningar äldre än 20 år samt uppföljning av tidigare förelägganden	75 anläggningar har inspekterats under året.	
		Avloppslösning på Almö-Lindö och Skåpholmen	Samtal har förts med Mälarenergi för att de ska utreda möjligheten till inkoppling av avloppen på ön till det kommunala VA-nätet	
		Delta i samverkansgrupper med Mälarenergi om VA-behovet på Munga	Förvaltningen har deltagit i möten som lett fram till att kommunalt avlopp kommer att införas under våren 2018	
Jordbruk	Minska förlusterna av fosfor och kväve från åkermark	Fortsatt tillsyn av lantbruk inom Svartåns avrinningsområde med inriktning mot hantering av stallgödsel i samarbete med Sala kommun samt uppstart av tillsynsprojekt inom Bodabäckens avrinningsområde med inriktning mot hantering av stallgödsel.	Totalt besöktes 34 lantbruk varav 10 stycken under 2017. Uppstart av tillsynsprojekt inom Bodabäcken kommer att ske under 2018	Stadens vattenplan

8. LEVANDE SJÖAR OCH VATTENDRAG

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- Nämnden ska medverka till att sjöars, stränders och vattendrags stora betydelse för friluftslivet och djur- och växtlivet värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt.
- Nämnden ska bevaka att badplatser har ett badvatten av god kvalitet.

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har under 2017 bidragit till stadens vattenarbete genom att medverka i de aktiviteter som finns i vattenplanen och dagvattenplanen

9. GRUNDVATTEN AV GOD KVALITET

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- Västeråsarna ska ha tillgång till dricksvatten av god kvalitet.
- Nuvarande och framtida dricksvattentäkter ska skyddas.

Övriga händelser

- Förvaltningen genomförde 2015 med hjälp av en konsult en riskbedömning för Svanå och Harakers vattenföreningar för att utreda om dessa vattentäkter behöver ett förstärkt skydd för att säkra framtida vattenförsörjning. Under 2016 gjordes bedömningen att ett förstärkt skydd inte är nödvändigt i nuläget, men arbete för att komma till rätta med vissa risker har genomförts under 2017 och kommer att fortsätta 2018.
- Ytterligare inventeringar av vattentäkter har genomförts under 2016. I detta fall gällde inventeringen Gruffets holme, Sundängen, Romfartuna kyrkby och Giresta. Förvaltningen har arbetat med resultatet under 2017 och arbetet kommer att fortsätta 2018.
- De mindre vattentäkterna som är registrerade har genomfört provtagning enligt plan efter påminnelse under 2017.
- Kontrollen av lås- och bomreglerna slutfördes under året och brister som hade upptäckts rättades till av Mälarenergi.
- Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har erbjudit fastighetsägare i kommunen med egen brunn att provta sitt dricksvatten till subventionerat pris. Det gäller privatpersoner som har en brunn som inte omfattas av dricksvattenföreskrifterna.

10. HAV I BALANS SAMT LEVANDE KUST OCH SKÄRGÅRD

Målet beaktas indirekt genom nämndens arbete under målet Levande sjöar och vattendrag och Ingen övergödning.

11. MYLLRANDE VÅTMARKER

Målet var inte prioriterat 2017 men ingick delvis i löpande tillsyn och i samband med planarbete. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen deltog även i stadens natur- och kulturmiljögrupp.

12. LEVANDE SKOGAR

Målet var inte prioriterat 2017 men ingick delvis i löpande tillsyn och i samband med planarbete. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen deltog även i stadens natur- och kulturmiljögrupp.

13. ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Målet var inte prioriterat 2017 men ingick delvis i löpande tillsyn och i samband med planarbete. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen deltog även i stadens natur- och kulturmiljögrupp.

14. STORSLAGEN FJÄLLMILJÖ

Ej relevant för miljö- och konsumentnämnden.

15. GOD BEBYGGD MILJÖ

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- Nämnden ska medverka till en god folkhälsa i enlighet med Folkhälsoprogram för Västerås. Hälsan hos barn och ungdomar ska särskilt beaktas.
- Nämnden ska i sitt tillsynsarbete eftersträva att ingen utsätts för skadliga ljudnivåer.
- Nämnden ska verka för att radon mäts och åtgärdas i enlighet med Handlingsplan för radon.

Verksamhetsområde	Mål 2017	Aktivitet	Måluppfyllelse	Mål och planer som berörs
Inomhusmiljö; ventilation, städning m.fl. områden	Genom tillsyn säkerställa att ingen utsätts för hälsorisker i grundskolor	Genomföra cirka 68 inspektioner av grundskolor enligt flerårsplan med inriktning på kemikalier som används i undervisningen. I samband med tillsynen informeras också om tobakslagens regler på skolgårdar	Inspektioner på 60 grundskolor har genomförts och fem inspektioner kvarstår och är planerade i början av år 2018. De tre resterande skolor ska bara inspekteras vartannat år enligt erfarenhetsbedömning.	Miljöprogrammet
	Genom tillsyn säkerställa att ingen utsätts för hälsorisker i förskolor	Genomföra cirka 26 inspektioner av förskolor enligt flerårsplan.	Inspektioner på 29 förskolor och två nyanmälda förskolor har genomförts. Inspektion på ytterligare en nyanmäld förskola är planerad i januari 2018	
	Genom tillsyn säkerställa att ingen utsätts för hälsorisker i gymnasieskolor	Genomföra cirka 14 inspektioner av gymnasieskolor enligt flerårsplan med inriktning på kemikalier som används i undervisningen. I samband med tillsynen informeras också om tobakslagens regler på skolgårdar	Inspektioner på 13 gymnasieskolor är genomförda och sex inspektioner är planerade i början av år 2018.	
	Genom tillsyn säkerställa att ingen utsätts för hälsorisker i vårdboenden	Genomföra cirka 15 inspektioner av vårdboenden	Genomfört 15 inspektioner av vårdboenden	
	Genom tillsyn säkerställa att ingen utsätts för hälsorisker i sin bostad	Genomföra cirka 30 inspektioner av flerbostadshus	Ett utbildningstillfälle har genomförts för flerbostadsägare. Inga tillsynsbesök har genomförts pga omprioriteringar.	
	Genom tillsyn säkerställa att ingen utsätts för hälsorisker vid besök på idrottsanläggning	Genomföra cirka 30 inspektioner av idrottsanläggningar med fler än 100 besök per dag. Tillsynen ska genomföras efter inventering och avgiftsklassning i i början av 2017	Ca 60 idrottsanläggningar besöktes i samband med inventering. 21 anläggningar har fått tillsynsbesök	
Radon	Förhindra att västeråsarna utsätts för radonhalter över riktvärdet genom miljöprogrammets handlingsplan för radon	Information till privata fastighetsägare som har förhöjda värden i sina småhus	Information har skickats ut till samtliga fastighetsägare med radonhalter över riktvärdet	Stadens handlingsplan för radon
	Samtliga förskolor och skolor ska ha ett radonvärde under riktvärdet 200 Bq/m ³	Uppföljning av mätning/sanering på förskolor/skolor	Radon har följts upp vid samtliga inspekterade skolor och förskolor 2017. Av dessa hade cirka 90 procent ett radonvärde under 200 Bq/m ³	Stadens handlingsplan för radon

Verksamhetsområde	Mål 2017	Aktivitet	Måluppfyllelse	Mål och planer som berörs
Radon	Förhindra att västeråsarna utsätts för radonhalter över riktvärdet genom miljöprogrammets handlingsplan för radon	Uppföljning av antal mätta/sanerade flerfamiljshus	Förvaltningen har under året informerat fastighetsägare av flerfamiljshus som inte mätt eller sanerat i tillräcklig omfattning att redovisa radonförhållandena i sina fastigheter. Arbetet fortsätter 2018	Stadens handlingsplan för radon
Avfall från verksamheter och hushåll	Genom tillsyn och samverkan säkra att avfallshanteringen i samband med rivningar sker i överensstämmelse med gällande lagstiftning och miljömål	Utveckla rutiner tillsammans med byggnadsnämnden för kontroll av hanteringen av bygg- och rivningsavfall. Genomföra intern- och extern utbildning	Arbetet har inletts.	Stadens avfallsplan
	Genom information följa upp ny lagstiftning om insamling av småelektronik	Informera försäljningsställen för elprodukter om obligatorisk insamling av småelektronik	Aktiviteten har inte prioriterats i år.	
	Minska nedskräpning och risk för skadedjur samt säkra att avfallshanteringen sker på ett riktigt sätt	Gemensam tillsyn av hantering av avfall från verksamheter (livsmedel, mfv, hälsoskydd)	Samarbete har påbörjats och gemensam tillsyn har skett vid några tillfällen.	
Höga ljudnivåer och buller	Säkerställa att ingen utsätts för så höga ljudnivåer att de riskerar hörselskador eller störande buller som bedöms utgöra olägenhet för människors hälsa.	Tillsyn inför och i samband med evenemang samt kvällstillsyn av restauranger, diskotek och pubar i samarbete med andra myndigheter, bl a med avseende på höga ljudnivåer och störande buller för närboende	Tillsyn har skett i samband med något större evenemang, samt i samarbete med andra myndigheter vid ett flertal tillfällen under året	

Övriga händelser

- En god inomhusmiljö är viktigt för hälsan, trivseln och för att underlätta inlärning. Totalt inspekterades 104 förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. En av de vanligaste bristerna är att kunskap saknas om hur många som får vistas i varje rum med tanke på ventilationen. Luften upplevs som dålig på olika sätt och det är svårt för rektorer och förskolechefer att få tillgång till radon- och ventilationsprotokoll från fastighetsägaren. Generellt kan konstateras att förskolorna har färre brister än skolorna och att mindre enheter är bättre än större. Rektorsbyten på skolorna leder ofta till sämre kontinuitet när det gäller hälsoskyddsfrågor.
- I Västerås stads miljöprogram finns ett inriktningsmål som handlar om radon. Miljö- och konsumentnämnden är den myndighet som har ansvar för den operativa tillsynen. Under våren 2007

beslutade kommunstyrelsen att anta en handlingsplan för radon. I handlingsplanen ingår en tidsplan för mätning och åtgärder i skolor, förskolor, flerbostadshus och småhus. Tidigare år har förvaltningen fokuserat på skolor, förskolor samt småhus. Med start 2010 har fokus varit flerbostadshus. Samtliga fastighetsägare till flerbostadshus samt alla bostadsrättsföreningar har fått redogöra för mätning och sanering av radon i sina fastigheter. Under 2017 har förvaltningen fortsatt att uppmana fastighetsägare av flerfamiljshus som inte mätt eller sanerat i tillräcklig omfattning att redovisa radonförhållandena i sina fastigheter. Många fastighetsägare arbetar med att få ner radonhalterna, men på grund av att uppföljande mätningar tar minst två månader och att mätsäsongen endast pågår under vinterhalvåret kan sanering och uppföljande mätningar pågå under flera år.

Omkring 17 900 småhus har radonmätts sedan 1990 då miljö- och hälsoskyddsförvaltningen började inventera olika områden i kommunen. Det finns cirka 1 910 småhus som har förhöjda radonvärden.

- För att minska förbrukningen av jungfruliga massor som naturgrus och bergkross återanvänds de schaktmassor som är lämpliga. Oftast är denna hantering anmälningspliktig. Det är viktigt att jordmassornas eventuella innehåll av föroreningar undersöks och också att de uppläggningar som sker dokumenteras för framtiden.

16. ETT RIKT VÄXT- OCH DJURLIV

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- Nämnden ska värna om ett rikt växt- och djurliv i Västerås.

Målet var inte prioriterat 2017 men ingick delvis i löpande tillsyn och i samband med planarbete. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen deltog även i stadens natur- och kulturmiljögrupp.

17. EN EFFEKTIV OCH ÄNDAMÅLSENLIG LIVSMEDELSKONTROLL

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- I Västerås ska vi bedriva en riskbaserad livsmedelskontroll där alla relevanta krav i lagstiftningen kontrolleras regelbundet.

Verksamhetsområde	Mål 2017	Aktivitet	Måluppfyllelse	Mål och planer som berörs
Livsmedel	Allergikost hanteras på ett säkert sätt	Kontroll av allergikostshantering genom observation av personalens rutiner vid pågående matlagning. Återbesök med provtagning vid tveksam hantering. Totalt planeras 400 kontroller med detta fokus. Kontrollerna samordnas med kontroll av rutiner för hantering och hygien.	297 kontroller genomfördes. Resultatet var generellt bra	
	Varm mat kyls ner på ett bra sätt	Kontroll av nedkyllning i restauranger, storkök, caféer och butiker. Totalt planeras 70 kontroller med detta fokus	47 kontroller har genomförts. Ett antal verksamheter har även fått uppföljande kontroller med anledning av brister i nedkyllningen	
	Hanteringen av mat är säker och hygieniskt utförd	Kontroll av rutiner för hantering och hygien under pågående matlagning. Vi kommer också kontrollera hur arbetet går till i praktiken och om lokalerna är ändamålsenliga för detta. Totalt planeras 400 kontroller med detta fokus. Kontrollerna samordnas med kontroll av allergikosthantering	297 kontroller genomfördes. Resultatet var generellt bra	
	Verksamheternas rutiner är lämpliga och fungerar även vid tidiga och sena pass	Kontrollera verksamhetens rutiner vid öppning och ev. stängning. Kontrollerarnas inriktning kan variera över året. Antalet kontroller ingår i övriga aktiviteter	Enstaka sådana kontroller genomfördes. Slutsatser från dessa kontroller är svåra att göra	
	Alla idrottsanläggningar och gym säljer säkra livsmedel som inte riskerar att vilseleda. De som behöver vara registrerade är det	Kontrollera om det finns gym och idrottsanläggningar som behöver registreras och vad de i så fall har för livsmedel. Inventering av gym och idrottsanläggningar görs som ett gemensamt projekt för hela förvaltningen.	Projektet genomfördes enligt plan. Det fanns inga anläggningar som hanterade livsmedel i en sådan omfattning att de behövde vara registrerade	
	Mat som serveras på evenemang och marknader är säker och riskerar inte att vilseleda.	Besök på evenemang och marknader i kommunen för att kontrollera livsmedelshanteringen	Ett tiotal kontroller har utförts på stora och små evenemang, såsom Cityfestivalen, Summer Meet, Aros-marknaden och ett flertal julmarknader.	

Verksamhetsområde	Mål 2017	Aktivitet	Måluppfyllelse	Mål och planer som berörs
	De obligatoriska märkningsuppgifterna finns på alla livsmedel och verksamheterna kontrollerar om märkningen är rätt	Kontrollera att obligatoriska märkningsuppgifter finns på förpackade livsmedel och se till att det finns en rutin för att kontrollera dessa hos verksamheten. Totalt planeras 150 kontroller med detta fokus	141 kontroller genomfördes. De flesta verksamheter hade korrigerat märkningen. Några behövde dock följas upp med extra kontroller och förelägganden	
	Alla registrerade verksamheter oavsett storlek har en säker hantering av livsmedel	Kontroll av mindre objekt. Korta kontrollbesök med en bred checklista som anpassas på plats efter verksamhetens förutsättningar. Totalt planeras 220 kontroller med detta fokus	208 kontroller genomfördes. Resultatet var generellt bra. Några verksamheter fick extra kontroller	
	Säker hantering av livsmedel på mackor och kiosker. Samordnad tillsyn av tobak, receptfria läkemedel och livsmedel för att underlätta för verksamheterna	Mackor och kiosker Kontroll av rutiner för manuell hantering, temperaturer. Kontrollera rutiner för avfallshantering och skadedjur. Totalt planeras 25 kontroller med detta fokus	12 kontroller genomfördes	
	Verksamheterna har fungerande och effektiva rutiner för storrengöring	Kontrollera hur verksamheterna arbetar med rengöring vid skollov och motsvarande. Totalt planeras 60 kontroller med detta fokus	56 kontroller genomfördes. Enstaka anläggningar fick extra kontroller	
	Livsmedelsverksamheterna hanterar sitt avfall på rätt sätt och skyddar sig från skadedjur	Kontrollera hur verksamheterna hanterar sitt avfall och hur man arbetar med skadedjursbekämpning. Kontroll av vilka förpackningar som används och om dessa är lämpliga. Totalt planeras 350 kontroller med detta fokus. Kontrollerna samordnas med kontroll av personalens kunskaper	239 kontroller genomfördes. Några enstaka anläggningar fick extra kontroller	
	Verksamheterna har rutiner som säkerställer att sushiriset är säkert.	Kontrollera att sushirestaurangerna har rätt pH i sushiriset och en rutin för att kontrollera det. Totalt planeras 10 kontroller med detta fokus	Samtliga sushirestauranger (11 st) i Västerås stad kontrollerades med avseende på sushirisets surhetsgrad (pH). Resultatet visade att samtliga verksamheter serverade sushiris som var säkert med avseende på surhetsgraden, pH ≤ 4,5	
	Personalen i verksamheterna kan det de behöver för sina arbetsuppgifter	Kontrollera hur verksamheterna jobbar med utbildning av personalen. Kontrollera om personalen verkar ha de kunskaper som krävs. Totalt planeras 350 kontroller med detta fokus. Kontrollerna samordnas med kontroll av kontroller av avfallshantering	239 kontroller genomfördes. Några enstaka anläggningar fick extra kontroller	
	Verksamheterna har bra rutiner för hantering av julmat.	Kontrollera att rutinerna fungerar vid tillagning och servering av julbord och jultallrikar	12 kontroller genomfördes	
	Verksamheter har rutiner som säkerställer att vegetarisk mat inte innehåller spår av fisk	Kontrollera att rutinerna fungerar vid tillagning genom provtagning	8 kontroller genomfördes, varav 6 provtagningar	
	Vattnet från registrerade anläggningar är säkert att dricka.	Kontroll av dricksvattenanläggningar	Kontroll av provresultat gjordes	
	Alla livsmedelsanläggningar är registrerade och riskklassade	Registrering och första kontrollbesök vid nya livsmedelsanläggningar	104 registreringar och 79 första-besök gjordes	

Övriga händelser

Totalt har 1039 livsmedelskontroller genomförts under 2017 på olika typer av livsmedelsanläggningar.

Matförgiftningsutbrott

Under året har ungefär 30 mindre utbrott rapporterats in, inklusive osannolika fall. Det har inte varit några fall där man kunnat säkerställa en källa till utbrottet med provtagning.

Uddatidskontroller

Livsmedelsgruppen har genomfört flera kontroller på kvällstid och andra tider där kontroll vanligtvis inte genomförs för att kontrollera verksamheterna på en tid när de inte förväntade sig ett besök. Detta har i vissa fall gett fynd som inte hade upptäckts på dagtid.

Det har också genomförts kvällskontroller på flera restauranger och pizzerior tillsammans med andra myndigheter, till exempel polis, skatteverket och kommunens alkoholhandläggare.

Svampkontroll

Svampkonsumenten Eivor Lindgren har på nämndens uppdrag kontrollerat svamp avsedd för försäljning på Stora Torget under augusti-oktober.

19. MINSKAT TOBAKSBRUK

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- Nämnden ska arbeta för att ingen ofrivilligt utsätts för passiv rökning.
- Nämnden ska i sitt tillsynsarbete förebygga att ingen försäljning av tobak sker till minderåriga.

Verksamhetsområde	Mål 2017	Aktivitet	Måluppfyllelse	Mål och planer som berörs
Uteserveringar	Minska risken för att utsättas för tobaksrök på uteserveringar	Tillsyn av att rökning på uteserveringar sker enligt gällande regler	Under året har fem kontroller genomförts på uteserveringar	Västerås stads folkhälsoprogram
Rökning på restaurang	Försäljning av tobak och rökning på restaurang ska ske enligt tobakslagens regler	Tillsyn av försäljning och rökning på restauranger	350 inspekterade restauranger, pizzerior och kaféer	
Försäljning av tobak	Försäljning och exponering ska ske enligt tobakslagens regler	Tillsyn av cirka 40 försäljningsställen	Under 2017 har 56 försäljningsställen inspekterats. Tillsynen har samordnats med livsmedelskontroll och kontroll över försäljning av receptfria läkemedel	

Övriga händelser

En ny lag om elektroniska cigaretter började gälla den 1 juli 2017.

Den som säljer e-cigaretter och påfyllnadsbehållare måste anmäla det till kommunen.

20. MINSKAD SMITTSPRIDNING

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- Nämnden ska i sitt tillsynsarbete minska risken för objektsburen smitta.

Verksamhetsområde	Mål 2017	Aktivitet	Måluppfyllelse	Mål och planer som berörs
Bassängbad	Genom tillsyn säkerställa att ingen utsätts för hälsorisker vid bassängbad	Inspektioner av 25 badverksamheter enligt flerårsplan	14 inspektioner har genomförts av 19 aktuella. Några verksamheter har upphört och de återstående kommer att få tillsyn i början av 2018	
Blodsmitta	Genom tillsyn säkerställa att ingen utsätts för hälsorisker vid skärande och stickande verksamheter	Inspektion av cirka 10 tatuerare, fotvårdare och liknande verksamheter enligt flerårsplan	21 verksamheter har inspekterats. Elva fotvårdare, Nio tatuerare och en akupunktör	
Avfall från verksamheter	Säkerställa att animaliska biprodukter hanteras på ett säkert sätt	Kontrollera hanteringen av animaliska biprodukter vid tillsyn hos B-, C- och U-lantbruken	Under 2017 har 25 kontroller utförts hos lantbruken	

Övriga händelser

- Under året inkom ett misstänkt fall av legionellsmitta till förvaltningen från Smittskyddsenheten vid Landstinget Västmanland. Den smittade bor på landet i enbostadshus med vatten från enskild brunn. Provtagning i hemmet genomfördes men smittan kunde inte spåras.
- Under 2017 utfördes sex fartygsinspektioner, vilket är något färre jämfört med de senaste fem åren.

21. SÄKER FÖRSÄLJNING AV RECEPTFRIA LÄKEMEDEL

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- Nämnden ska genom sin kontroll säkerställa att hantering och försäljning av receptfria läkemedel följer lagstiftningens krav.

Verksamhetsområde	Mål 2017	Aktivitet	Måluppfyllelse	Mål och planer som berörs
Försäljning av receptfria läkemedel	Säkerställa att försäljning av receptfria läkemedel följer lagstiftningens krav	Tillsyn med fokus på egenkontroll hos cirka 25 verksamheter som säljer receptfria läkemedel	Under året har 24 kontroller genomförts hos verksamheter som säljer receptfria läkemedel	

22. KONSUMENTERNA HAR MAKT OCH MÖJLIGHET ATT GÖRA AKTIVA VAL

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- Konsumentjuridisk rådgivning ska verka för en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion i Västerås.
- Västerås konsumenter ska erbjudas information för att kunna göra medvetna och aktiva val.
- Västerås näringsidkare ska erbjudas information om konsumenträttslig lagstiftning.
- Konsumentjuridisk rådgivning ska prioritera information och rådgivning till utsatta grupper i samhället.

Verksamhetsområde	Mål 2017	Aktivitet	Måluppfyllelse	Mål och planer som berörs
Konsumentjuridisk rådgivning	Erbjuda vägledande, kostnadsfri och opartisk rådgivning till näringsidkare och till konsumenter som har verksamhet eller är bosatta i Västerås	Direktrådgivning via telefon, e-post och besök samt drop-in i Stadshusetentrén	Se under "Övriga händelser"	
	Medvetna unga konsumenter som gör aktiva val	Föreläsningsserie som riktas till gymnasieelever. inom olika områden, t.ex. konsumenträtt, privatekonomi och hållbar konsumtion	15 föreläsningar genomfördes under året	
	Ökad kunskap bland unga om hållbar konsumtion.	Lektionsserie i mellanstadiet med temat hållbar konsumtion. Vad innebär hållbar konsumtion för konsumenter och producenter?	Prioriterades inte, aktiviteten framskjuten till 2018	
	Att erbjuda kunskap om konsumenträtt och privatekonomi till nyanlända flyktingar samt andra konsumenter med invandrarbakgrund.	Genomföra föreläsningar i konsumenträtt och privatekonomi på t.ex. Integrationsenheten, Sesam, Lernia, ABF, Kunskapskompaniet med flera	24 föreläsningar har genomförts. Därutöver har vi samverkat med AMA och Region Västmanland, Kompetenscentrum för hälsa och genomfört privatekonomiutbildningar riktade till svaga och utsatta grupper	
	Säkerställa att butiker och andra företag vid försäljning av både varor och tjänster följer i lagstiftningen ställda krav	Genomföra 1-2 marknadskontroller	Marknadskontroll genomfördes på Västerås Cityfestival på områdena CE-märkning av leksaker samt CE-märkning av småelektronik. Även uppföljande kontroll av förra årets tema (skjutande leksaker samt vissa tivolinöjen)	
	Främja konsumenterna och näringsidkarnas intresse om bådadas rättigheter och skyldigheter inom konsumentområdet. Sprida information om konsumentlagstiftning.	Genomföra utåtriktade aktiviteter inom områdena motor, boende och resor. Exempelvis mässor och boendemånad.	Se nedan om Boendemånad m m	
	Öka konsumtion av rättvisa produkter i Västerås. Öka förutsättningar för en hållbar handel i Västerås med respekt för miljön, den privata ekonomin och de mänskliga rättigheterna	Fairtrade City och hållbar konsumtion	Aktiviteter genomförda enligt den framtagna handlingsplanen. Se nedan	

Övriga händelser

Direktrådgivning

Konsumentjuridisk rådgivning har haft totalt 2 303 kontakttillfällen under året. Kontakterna har resulterat i 1979 ärenden. Det innebär att det i vissa ärenden varit flera kontakter. Utöver detta har konsumentvägledarna tagit emot 186 besök. 41 ärenden har avisats på grund av att konsumenten eller näringsidkaren ringer ifrån en annan kommun eller att frågan inte var av konsumenträttslig karaktär.

De flesta kontakter har, som tidigare år, handlat om hantverkstjänster, köp av begagnade bilar samt telefon-, TV- och internetfrågor.

Förebyggande verksamhet

Konsumentjuridisk rådgivning har även genomfört flera förebyggande aktiviteter under året.

Även 2017 arrangerades "Ekonomismart", i samarbete mellan Konsumentjuridisk rådgivning och AMA Arbetsmarknad i Västerås stad. Ekonomismart är en utbildning som hjälper unga vuxna att bli mer medvetna konsumenter, att lära sig göra aktiva val, identifiera risker och skaffa sig verktyg för en hållbar privatekonomi genom livet.

Seniordagen är en årligen återkommande aktivitet som riktar sig till målgruppen 55+ och är en temadag där konsumentvägledarna besvarar besökarnas frågor.

Konsumentjuridisk rådgivning deltog på Bomässa på ABB Arena i september. Mässdeltagandet skedde i samverkan med kommunens klimat- och energirådgivare, bygglovshandläggare och förvaltningens kemikaliehandläggare. Bland annat fick besökarna svar på frågor om hur ett avtal med hantverkare bör vara utformat för att söka undvika problem. Konsumentvägledningen höll även en föreläsning om hantverkstjänster. Frågor kring hantverkstjänster är ett av de vanligaste problemområdena, vilket ledde till att konsumentjuridisk rådgivning medverkade vid inspelning av en informationsfilm om konsumenttjänstlagens regler i samverkan med avloppsguiden. se. Informationen riktade sig till konsumenter med enskilt avlopp som ska anlita hantverkare.

Boendemånaden

Boendemånaden under våren är den årligen återkommande största satsningen för att förebygga den problematik som finns inom boendeområdet, främst hantverkstjänster. Hantverkstjänster/-tvister är den typ av tjänst som konsumenter oftast kontaktar den konsumentjuridiska rådgivningen om. Under boendemånaden fanns konsumentvägledarna på plats under en helg, i samverkan med ett av de större byggvaruhusen i Västerås och delade ut broschyrerna "Tips till dig som ska anlita hantverkare" och "Tips till dig som är Hantverkare" samt ett exempel på ett skriftligt avtal, Hantverkarformuläret. Boendemånaden marknadsfördes bland annat via stadens webb och med pressmeddelande. Information om vikten av att skriva avtal vid anlitan av hantverkstjänster har under året kontinuerligt skickats ut till invånare som beviljats bygglov av Västerås stad.

Bilmässa

Konsumentjuridisk rådgivning medverkade på Motormässan den 1 april på Rocklunda. Mässan var välbesökt och rådgivarna fick många frågor om köp och avtal gällande bilar. Mässan är ett bra tillfälle att skapa nya kontakter och synas på för konsumentrådgivarna och för det dagliga arbetet med bilföretagen som är MRF-anslutna.

Earth Hour

Konsumentjuridisk rådgivning medverkade även på en miljöbilmässa kopplad till Earth Hour-firandet i Västerås, i samverkan med kommunens klimat- och energirådgivare och transportrådgivare. Exempel på information som erbjöds var om miljötank kring bilvättar och miljövänligare val vid köp av ny bil.

Brunnby Lantbruksdagar

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen och konsumentjuridisk rådgivning hade en gemensam monter på lantbruksdagarna. Frågor som besvarades handlade huvudsakligen om märkning av livsmedel – i synnerhet närproducerade och ekologiska – men även frågor kring hantverkstjänster, begagnade fordon och konsument-

rättigheter vid försäljning till konsumenter. Konsumentvägledarna tillhandahöll även en Märkningsguide- en vägledning för olika märkningars betydelse.

Konsumentinformation om resor

Under våren delades information om resenärers rättigheter och skyldigheter vid t.ex. inställda flyg eller borttappat bagage ut till resebyråer, resecentrum och till Västerås Flygplats. Flera resebyråer talar om en ökad mängd konsumentfrågor kring störningar i flygtrafik än tidigare och flera av säljarna ger uttryck av att flygbolagen har blivit sämre på att informera sina passagerare om deras rättigheter.

Cityfestivalen

Under Cityfestivalen skedde två insatser; ett event där personer, utklädda till bananer delade ut Fairtradechoklad och konsumentinformation under en parad genom festivalområdet. Dessutom utfördes en marknadskontroll på uppdrag av Konsumentverket, där konsumentrådgivarna kontrollerade om leksaker som såldes på marknaden var CE-märkta eller ej. Två icke CE-märkta produkter återfanns, båda leksaksgevävar av plast.

Julhandel

Konsumentjuridisk rådgivning, publicerar årligen sina bästa tips inför en lyckad julhandel, på vasteras.se, "snabbguide för en lyckad julhandel". Under några tillfällen i december var konsumentrådgivarna, iklädda tomteluvor, på plats i Västerås centrum för att ge konsumenterna råd inför julhandeln. Cirka 250 kontakter blev resultatet.

Mediakontakter

Konsumentjuridisk rådgivning har haft 18 mediekontakter under 2017. Exempelvis intervjuer med Taltidningen, Region Västmanland, TV inslag i SVT, medverkan i radio P4 Västmanland och artiklar i VLT.

Västerås – en Fairtrade City

Västerås diplomerades den 4 december 2010 som Fairtrade City. Diplomeringen ges till de kommuner i Sverige som engagerar sig för en etisk konsumtion och inne-

bär att kommunerna lever upp till ett antal kriterier som bland annat rör upphandlingen av rättvisemärkta produkter. Arbetet genomförs genom informationsspridning om etisk konsumtion och kommunernas utbud av etiskt märkta produkter i caféer, restauranger, butiker, hotell och på arbetsplatser. Västerås Fairtrade City leds av en styrgrupp med deltagare från miljö- och hälsoskyddsförvaltningen, handeln, organisationer samt förtroendevalda. Gruppen arbetar med att informera om vilken betydelse Fairtrade har för samhället och för att uppfylla de kriterier som krävs för att behålla diplomeringen.

Under 2017 genomfördes åtskilliga Fairtrade-aktiviteter, både internt för staden samt utåtriktade. Aktiviteter var bland annat informationsinsatser på centralstationen, i centrum, i kommunens ytterområden och i samband med

7-årsdagen av diplomeringen. Då tågade en grupp bananklädda representanter för styrgruppen och miljö- och hälsoskyddsförvaltningen genom city och besökte de butiker som i sin verksamhet har profil för rättvis handel. Under World Fairtrade Day förekom ett flertal marknadsföringsaktiviteter med bland annat jonglerande bananer, chokladutdelning samt "eventföredrag" på samlingsplatser och på Västerås central. Samarbetet med Landstinget Västmanland Fairtrade Region har fördjupats ytterligare och kommunens projektledare för FTC Västerås besöker nu regelbundet landstingets styrgrupps möten. Marknadsföring av Västerås som en Fairtrade City med budskap om att visa dubbel omtanke vid gåvoköp har skett på Cityskärmarna och på digitala anslagstavlor runt om i Västerås i samband med julhandeln.

Under sommaren 2017 genomfördes ett informations- och marknadsföringsprojekt med fokus på Fairtrade och Fairtrade City Västerås. Kommunens projektledare samt två sommarjobbare besökte badstränder, mötesplatser och företag för att informera om Fairtrade. Projektet blev mycket lyckat och nådde över 3500 västeråsare. Ett liknande projekt planeras inför sommaren 2018, då en eller flera ungdomsorganisationer eventuellt kommer att medverka i projektet på olika sätt.

Projektledaren har under 2017 fortsatt samarbetet med representanter från upphandlingsenheten för att säkerställa ännu mer tydlig och rättvisande statistik kring kommunens inköp av etiskt producerade varor för konsumtion inom kommunens verksamhet samt för att ta fram efterfrågad statistik till miljö- och konsumentnämnden.

23. STYRNING, STÖD OCH STÄNDIG FÖRBÄTTRING

Miljö- och konsumentnämndens mål:

- Nämnden ska genom ständig förbättring och effektivisering av verksamheten erbjuda optimal kvalitet på tillsyn och service.
- Allmänhet, media och företag ska ha förtroende för miljö och konsumentnämnden.

Verksamhetsområde	Mål 2017	Aktivitet	Måluppfyllelse	Mål och planer som berörs
Kommunikation	Förvaltningens verksamhetsområden är kommunicerade och mer kända internt och externt	Fortsatt utveckling av webb, intranät, sociala kanaler samt löpande publicera aktuellt och relevant innehåll	Relevant och aktuell information har löpande publicerats på vasteras.se, facebook	Västerås stads kommunikationspolicy
		Ta fram ny samt revidera befintliga trycksaker och annonser, samt rörlig film	Aktuella trycksaker och annonser har tagits fram respektive reviderats löpande under året. Fortsatt ökning av digitala annonser	
		Delta i utställningar, mässor och andra utåtriktade aktiviteter	Förvaltningen har under 2017 deltagit i flera utåtriktade aktiviteter, bland annat Brunnby lantbruksdagar, Västerås Skärgårdsdagar och Bomässan.	
		Fortsatt arbete med klarspråk med bland annat språkgranskning av förvaltningens mallar och skrivelser	Klarspraksarbetet är en del av förvaltningens löpande utvecklingsarbete	
	Ett gott förtroende för miljö- och konsumentnämnden	Fortsatt fokus på bemötande. Det är ett led i arbetet med stadens värdegrund	Samtliga medarbetare har fått ta del av Servicepartners utbildning i bemötande i samband med gemensamma utbildningsdagar i juni	
Utveckling	Utveckling av verksamhetens processer med stadens värderingar i fokus	Utveckling av rutiner, mallar utifrån interna revisioner och förbättringsförslag samt revidera delegeringsordning m fl övergripande styrdokument	Samtliga mallar har gjorts om i samband med övergången till Ecos 2. Rutiner har setts över kontinuerligt	
		Utveckla/förbättra e-tjänster och IT-verktyg för att förenkla och effektivisera handläggningen. Fokus 2017 är genomföra konvertering till ECOS2 samt införa digital ärendehantering	Under våren infördes Ecos 2. Detta har i sin tur medfört att många nya rutiner kring diarieföring har arbetats fram. Dessutom har arbetsprocesserna setts över och vissa arbetsuppgifter fördelats om mellan handläggare och administration. En digital ärendeprocess är nu på plats	
		Utifrån genomförd riskanalys ta fram rutiner för krishantering. Fortsättning från 2016	Arbetet är inte avslutat. Rutiner för nämnd och förvaltning kopplas till stadens krisplan	

Övriga händelser

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har ett integrerat ledningssystem för miljö, kvalitet och arbetsmiljö. Arbetet med ledningssystemet har gett kraft åt flera andra förändringar, bland annat har vidareutvecklingen av verksamhetsplanen fortsatt. Miljö- och konsumentnämnden planerar sin verksamhet utifrån de nationella miljö- och hälsomålen, de nationella målen för livsmedels- och konsumentområdena, stadens strategiska utvecklingsområden samt stadens program, policies, planer och riktlinjer. Ambitionen är att prioritera de frågor där vi har störst möjlighet att åstadkomma miljö- eller hälso nytta.

Målen till ledningssystemet har samordnats med nämndens följekort som finns i planeringsunderlaget. Uppföljning av målen till ledningssystemet sker i samband

med ledningens genomgång i miljö- och konsumentnämnden.

Under våren 2017 gick förvaltningen över till ett nytt verksamhetssystem, Ecos 2. Förvaltningens arbetsprocesser har inför övergången setts över och arbetsuppgifter fördelats om mellan handläggare och administration.

Under året infördes en ny taxa som innebär att flera verksamhetsgrupper skulle inventeras och därefter riskklassas enligt den nya taxan. Det gäller idrottsanläggningar, vårdboenden, större fastighetsägare, bilvårdsanläggningar, större växtodlare samt golfbanor.

Behovsutredningen som togs fram 2016 har reviderats. Utredningen visar det samlade tillsynsbehovet och kan jämföras med tillgängliga resurser.

Under året har ett revisionsutbyte inom livsmedelskontrollen fortsatt mellan Stockholm, Örebro och Västerås. Västerås reviderade Örebros behovsutredning och kontrollplan. Stockholm skulle revidera Västerås avvikelshantering, men den revisionen har skjutits fram till februari 2018. Resultatet från revisionerna ska fungera som underlag för vidareutveckling av verksamheten och vara ett komplement till länsstyrelsens revisioner.

Länsstyrelsen reviderade Västerås livsmedelskontroll i oktober. Fokus var ekologiska livsmedel. Länsstyrelsen noterade några avvikelser som förvaltningen ska åtgärda men huvudintrycket var mycket gott.

Medarbetare

MEDARBETARFAKTA

På miljö- och hälsoskyddsförvaltningen fanns 39 tillsvidareanställda vid årsskiftet 2017/2018. Dessa tjänster var fördelade på 22 kvinnor och 17 män. Under 2017 var den faktiskt arbetade tiden 36 årsarbetare. Förvaltningens tillsvidareanställda hade en medelålder på 45 år.

SJUKFRÅNVARO OCH ÖVRIG FRÅNVARO

Under 2017 har förvaltningens medarbetare varit frånvarande på grund av sjukdom 23,2 dagar i snitt per anställd. Männen har varit frånvarande 27,8 dagar medan kvinnorna varit frånvarande 19,9 dagar i snitt. Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaron visar att totala sjukfrånvarotiden under 2017 var 4,8 procent av sammanlagd ordinarie arbetstid.

MEDARBETARSKAP

Arbetsklimatet för medarbetare i Västerås stad ska enligt medarbetarpolicyn genomföras av öppenhet, tillit, nytänkande och ansvarstagande. Det är viktiga förutsättningar för att skapa trivsel, arbetsglädje och goda resultat i mötet med västeråsarna. Västerås stad använder en årlig medarbetarundersökning för att följa upp hur medarbetarna upplever sin arbetsmiljö. Resultatet från medarbetarenkäten blir underlag för mål för arbetsmiljön och en handlingsplan. Detta är en del i förvaltningens ledningssystem. Genom att ständigt föra en dialog om utvecklingen

av arbetsplatsen ges möjlighet till stor delaktighet. Förvaltningen har deltagit i stadens nya, förkortade medarbetarenkät 2017. Medarbetarenkäten visar att indexet för Hållbart medarbetarengagemang var 79 procent.

Den personliga utvecklingen diskuteras med varje medarbetare i samband med medarbetarsamtal. Flera medarbetare har under året fått möjlighet att utvecklas genom att få prova på delvis nya arbetsuppgifter. Förvaltningen har ett grupporienterat arbetssätt. Prioriterade områden för kompetensutveckling diskuteras löpande.

MÅNGFALD, INTEGRATION OCH JÄMSTÄLLDHET

Förvaltningen är indelad i tre enheter med två enhetschefer samt direktören som chefer för respektive enhet. Förvaltningen har en årligen reviderad jämställdhets- och mångfaldsplan där det bland annat ingår att genom anpassning av arbetstider underlätta för småbarnsföräldrar. Detta är också mycket aktuellt på en förvaltning med förhållandevis unga medarbetare. Alla föräldralediga bjuds in att delta på utbildningar och andra gemensamma aktiviteter under föräldraledigheten.

Förvaltningens mångfald och könsfördelning beaktas i första hand i samband med nyrekryteringar. I november 2017 hade 21,1 procent av förvaltningens tillsvidareanställda utländsk bakgrund.

Medianlön för tillsvidareanställda kvinnor var vid årsskiftet 35 000 kr och för män 33 950.

MEDARBETARE I SIFFROR

	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidareanställda, antal	22	17	39
Årsarbetare (inkl visstidsanst)			36,0
Heltid	21	17	38
Medelålder			45
Obl redovisn av sjukfrånvaro (%)	4,34	5,3	4,8
Kostnad övertid/fyllnadstid (kr)			57 375
Antal chefer med personalansvar	3	0	3

Ekonomisk översikt

	UTFALL 2016	BUDGET 2016	UTFALL 2015
Avgifter	11,1	11,4	9,7
Statsbidrag	0,3	0	0,2
Summa intäkter	11,4	11,4	9,9
Kostnader för arbetskraft	-21,9	-22,5	-20,8
Övriga kostnader	-6,3	-7,5	-6,9
Hyseskostnader	-2,4	-2,4	-2,3
Avskrivningar	0	-0,1	0
Summa kostnader	-30,6	-32,5	-30,0
Årets nettokostnad	-19,2	-21,1	-20,1

KOMMENTARER

Miljö- och konsumentnämnden har under året haft lägre kostnader än budgeterat. Orsaken till det är flera. Förvaltningen har infört en ny version av befintligt verksamhetssystem. Utbildning av medarbetarna i den nya versionen har skett internt vilket sparar cirka 200 000 kr i utbildningskost-

nader. Oklarheter kring IT-avtal har gjort att inget utbyte skett av datorer vilket påverkar leasingkostnaderna som under 2017 varit 0 kr.

Införandet av den nya versionen av verksamhetssystem i kombination med införande av ny taxa har tagit stora resurser i anspråk, vilket inneburit att mindre tid

lagts på utåtriktade informationsinsatser vilket i sin tur medfört lägre kostnader för information. Även personalkostnaderna var lägre än budgeterat på grund av vakanser under andra halvåret som inte kunde bemannas före årsskiftet.

Förvaltningen fick föra över medel från överskottet 2016.

MILJÖ- OCH KONSUMENTNÄMNDEN 2016

Ordinarie ledamöter

Anna Thunell (MP) ordförande
Monica Stolpe Nordin (C), 1:e vice ordf.
Johan Erikson (M), 2:e vice ordf.
Carina Vallin (S)
Deva Kahanda Liyanage (S)
Marie Brandstedt/ Helena Groth (M)
Birgitta Åkerberg (L)

Ersättare

Robert Ringvall/Laila Tagg (S)
Kim Naenfeldt Eklund (MP)
Magnus Nystedt (C)
Joakim Arnstjerna/
Irina Beloterskovskaia (KD)
Magnus Edman (M)
Linnea Ytterstene/Marie Brandstedt (M)
Kjell Eriksson (L)

Under året har en ordinarie ledamot och två ersättare av sagt sig uppdraget, Helena Groth (M), Irina Beloterskovskaia (KD) samt Laila Tagg (S). Marie Brandstedt (M) har valts in som ordinarie ledamot samt Robert Ringvall (S), Joakim Arnstjerna (KD) och Linnea Ytterstene (M) som nya ersättare i nämnden.

VÄSTERÅS STAD

Miljö- och konsumentnämnden

Stadshuset

721 87 Västerås

Kontaktcenter: 021-39 00 00

E-post: miljo-halsoskyddsforvaltningen@vasteras.se

www.vasteras.se